

Vägledning för individuella arbetsmiljöregister

Bakgrund

Inom vissa områden i arbetsmiljölagstiftningen i Sverige ställs krav på register över arbetstagare. Oavsett vem som administrerar personregister så är det alltid arbetsgivarens skyldighet och ansvar att de upprätthålls i enlighet med föreskrivna krav. Register blir framförallt aktuella vid avvikelser (olyckor eller tillbud), övervakning eller överskridande av gränsvärde där det har inträffat kontakt av ämnen (exponering) som kan medföra skadlig inverkan både kortsiktigt och långsiktigt på arbetstagares hälsa. Till de vanligaste kontaktvägarna hör upptag genom hud, andningsvägar, ögon samt förtäring.

När blir registerföring aktuell?

Arbetstagare som utsatts för misstänkt eller konstaterad skadlig exponering med risk för ohälsa ska registreras. Arbetsgivaren måste bedöma varje situation enskilt om exponeringen varit onormal.

Exempel på händelser som kan medföra krav på registerföring:

- Kontakt av kemiskt ämne via upptagningsvägar hud, andningsvägar, ögon och mun.
- Felaktig/bristfällig personlig skyddsutrustning (andningsskydd med dammfilter istället för gasfilter, felaktiga skyddshandskar t ex arbete med kemiska produkter)
- Ej följt/avsaknad av hanterings- och skyddsinstruktioner
- Ej följt/avsaknad riskbedömning
- Felaktig/bristfällig ventilation
- Upptäckt genom övervakning eller kontrollmätning (exempelvis kvartsdamm, asbest, bly, isocyanater med flera)
- MTO-perspektiv på skyddsbarriärer ovan. -Dela in/gruppera punkter.
- Kontaminerade ytor (Kommentarer § 40 Kemiska arbetsmiljörisker).

Vidare kan registren även bli aktuella när personal genomgått hälsoundersökningar/medicinska kontroller.

Bristfälliga tekniska åtgärder

När tekniska åtgärder är bristfälliga för att säkerställa skydd mot exponering ska arbetstagare registreras.

Tillbud/olycka som skett

Vid tillbud eller olyckor som lett till exponering ska detta dokumenteras i registret.

Överskridande av hygieniskt gränsvärde

Uppmätt halt som överskridit det hygieniska gränsvärdet (bedömning baserat på det kemiska ämnets beskaffenhet, varaktighet och om personlig skyddsutrustning har använts).

Övervakning och kontroll på arbetsmiljön

Om risk för förhöjd exponering upptäcks i övervakning och kontroll av arbetsmiljön ska graden av exponering utredas och registreras. Exempel på exponering som kan upptäckas genom övervakning och kontroll är brister i ventilation eller att arbete ej bedrivits på planerat sätt.

Bristfälliga organisatoriska åtgärder

Bristfälliga organisatoriska åtgärder kan till exempel vara avsaknad av skyddsåtgärder, bristfällig eller avsaknad av riskbedömning, ej tydligt avgränsade arbetsområden (obehöriga människor på arbetsområdet), när och vilken typ av skyddsutrustning som ska användas, som inte att arbetet inte bedrivits enligt plan, rutin eller instruktion.

Vid hantering av ämnen där Arbetsgivaren brustit i att informera arbetstagaren om ämnenas skadliga effekter, finns risk att misstänka att en ökad risk för ohälsa föreligger. Samt om villkoren för tillstånd för hantering av A och B ämnen (45-49 §§).

Utebliven övervakning och planering av arbetet.

Mänskliga fel och handlingar

Obehöriga människor på arbetsområdet, felaktig hantering av ämnet, felaktig personlig skyddsutrustning såsom andningsskydd, skyddshandskar och skyddsklädsel.

Exponeringen ska kunna upptäckas genom den övervakning som beslutats om avseende funktionen hos utrustning, processer och ventilation.

Syftet och krav

Arbetstagare ska vid ett misstänkt arbetsrelaterat sjukdomssamband återfinna uppgifter om detta. Uppgifterna ska sparas i minst 40 år, räknat från den dag då exponeringen upphörde och användas vid utredning av arbetssjukdomar. Arbeta med registerföring ska ingå som en del i arbetsgivarens systematiska arbetsmiljöarbete. Med hjälp av arbetsgivarens egenkontrollprogram ska avvikelser som medför registrering upptäckas.

De bakomliggande kraven på register som denna vägledning tar upp återfinns bland annat i:

- Arbetsmiljölagen, 4 kap 3 § pkt 2, 7 § namn och undersökningsresultat, 5 kap 4 § avseende minderåriga.
- EU:s direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet
- Arbetsmiljöverket (SFS 1977:1166) 3 §
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.
- Strålskyddslagstiftningen och EU direktiv om strålskydd.
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om radon på arbetsplatsen (SSMFS 2018:10)
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter om kemiska arbetsmiljörisiker (AFS 2011:19) exempelvis 40 §. 41 §
- Arbetsmiljöverkets föreskrifter om medicinska kontroller (AFS 2005:6) 9 §

Kraven på register ska även harmonisera de bestämmelser som finns gällande hanteringen av personuppgifter (GDPR).

De flesta register får anses vara livslånga då bevarandekrav om 40-50 år förekommer. Arbetsgivaren ska svara för att upprätthålla registret under hela den tid som ställs. Arbetsgivare som upphör verka under denna tid ska, i de fall krav ställs, sända uppgifterna till berörd tillsynsmyndighet för fortsatt bevarande.

Ansvar och rutin för register

Det är arbetsgivaren som ansvarar för registerföring, gäller även vid uthyrning av personal.

Varje arbetsgivare ska ha dokumenterade rutiner som beskriver hanteringen av den registerföring som denne berörs av. Rutinen ska omfatta vilka uppgifter som ska ingå och arkiveringstid (utrensningrutin). Rutinen ska även beskriva hur registret ska hanteras vid en eventuell överlåtelse av företagsägande eller upphörande av företaget.

En god idé är att samköra eventuella hälsoregister med utbildningsregister då vissa arbetsmoment kräver dokumenterad utbildning.

Arbetstagare har rätt att få ta del av sina egna uppgifter från registret.

Uthyrare

Den som hyr ut personal behöver ta reda på om personalen ska arbeta där reglerna om registerförande gäller. I så fall behöver uthyraren försäkra sig om att arbetsplatsens rutiner för detta också medför att hen som arbetsgivare får den information som behövs för att föra register över personal som exponerats.

Entreprenörer

Entreprenörer som utför arbete på uppdrag av beställare ska begära in uppgifter om vilka arbetsmiljöfaktorer som kan förekomma på arbetsstället.

Uppgifter till register

Beroende på de arbetsmiljökrav som gäller för verksamheten, kan olika uppgifter bli aktuella att registerföras. Generellt ska register alltid innehålla uppgifter som fastställer individens identitet. Övriga uppgifter kan till exempel vara; var arbetstagaren arbetat, arbetsuppgifter, hur länge arbetstagaren varit i kontakt med ett ämne samt uppskattad eller uppmätt exponering och allvarlighetsgrad. Vidare kan uppgifter som exempelvis underlag från utredningar bifogas till register.

Arbetsgivaren kan även koppla lagstadgade utbildningar och tjänstbarhetsintyg till register för att underlätta bevakningen av dessa.

Den enskilde arbetstagaren har rätt att ta del av de egna uppgifterna som finns i registret. Det är viktigt att arbetsgivaren beaktar känsliga personuppgifter (sekretess) samt GDPR.

Register inom gruvindustrin

Respektive arbetsgivare ska ha kunskap om de arbetsmiljöfaktorer som arbetstagare kan exponeras för när de utför arbete på arbetsplatsen. Följande avsnitt behandlar exempel på arbetsmiljöfaktorer som är vanligt förekommande inom gruvindustrin och som kan innebära krav på register.

Exempel på arbetsmiljöfaktorer inom gruvindustrin som kan innebära krav på register:

- *Kvarts- och asbestdamm*
- *Radon och annan joniserande strålning*

- *Arbeten med krav på medicinska kontroller såsom exempelvis arbete med allergiframkallande ämnen.*
- *Kemiska ämnen (inklusive ämnen som bildas i processen) som är klassificerade enligt CLP-förordningen med faropiktogram och med någon eller några av dessa riskfraser:*
  - *H350 Kan orsaka cancer*
  - *H340 Kan orsaka genetiska defekter (mutagena)*
  - *Samt viss typ av verksamhet som listats i Arbetsmiljöverkets föreskrifter.*

För kemiska ämnen och luftföroreningar kan Arbetsmiljöverkets föreskrifter om hygieniska gränsvärden identifiera vilka ämnen som kan bli aktuella för registerföring. Vidare kan även kemiska produkters säkerhetsdatablad ge vägledning om krav på registerkrav.

Exempel på produkter som innehåller cancerframkallande och mutagena ämnen är bensin, kopparsulfat, kromater (svetsning av rostfritt stål, förkromning, kemiska analyser), borsyra, formaldehyd (framställning och användning av hartser och limmer, desinficerings- och steriliseringsarbeten), borax decahydrat, nickelföreningar (svetsning, framställning och bearbetning

av rostfritt stål), asbest, kvarts, tobaksrök, dieselavgaser. Ytterligare ett exempel är sönderdelningsprodukten koldisulfid som bildas från kaliumamylxantat (KAX).

Mer information

För mer information se [Kemikalieinspektionens hemsida](#) samt [Arbetsmiljöverkets hemsida](#).

Vid frågor ta kontakt med er företagshälsa och/eller arbetsmiljöfunktion för stöd och hjälp rörande registerkraven.